

JAARGANG 7, NUMMER 3

Mooi

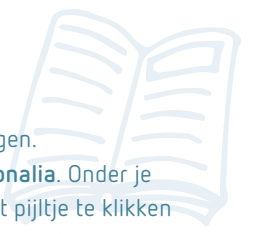
MAGAZINE VOOR MEDEWERKERS
EN VRIJWILLIGERS VAN COSIS

‘Nu kan ik de wereld
bewijzen dat ik geen
idiot ben. Nu kan
ik laten zien dat ik
volwassen ben, net
als mijn vader’

#ontvangMooidigitaal

Het kon al een tijdje, maar niet iedereen weet dat je Mooi digitaal kunt ontvangen. Ga hiervoor naar **MijnCosis**. Klik dan op **Mijn gegevens** en vervolgens op **Personalia**. Onder je persoonsgegevens staat hoe de verzendwijze voor jou is ingesteld. Door op het pijltje te klikken kun je jouw voorkeur voor verzending kiezen. Klik hierna op aanpassen om je keuze te bevestigen.

Praten over een kinderwens. 'Je hoopt dat keuzes verantwoord zijn'

De discussie rond een kindwens bij mensen met een beperking roept veel emoties op. Er is ook veel over te zeggen. Bij Cosis bieden we hulp aan mensen met een verstandelijke en/of psychische beperking. Dat betekent ook dat we moeten ondersteunen als het onderwerp 'zwanger worden' aan de orde is. Dat gaat niet altijd vanzelfsprekend. Als begeleider neem je, als het je al lukt om een dergelijk onderwerp te begeleiden, vaak je eigen normen en waarden mee.

'En dat is prima', zegt Lidwien Martens, programmaleider Nu Niet Zwanger bij de GGD in Groningen, 'maar die normen en waarden moeten niet leidend zijn in het gesprek over seksualiteit, anticonceptie en/of een kindwens. Het op een objectieve manier bespreekbaar maken is belangrijk. Je hoopt dat de cliënt na het gesprek of de gesprekken een bewuste, weloverwogen keuze kan maken. Verbieden kan niet.'

Erik-Jan Breed, ambulante begeleider, bij Cosis is het daar mee eens: 'Je moet gewoon in gesprek gaan en eerlijk en open zijn. Je helpt ze het meest door het onderwerp van verschillende kanten te belichten. Maar het scheelt als je op voorhand het taboe er af kan halen.' 'Begeleiders schrikken vaak als seksualiteit en zwangerschap op tafel komen. Als ze toch het gesprek aangaan, voelt de cliënt al snel dat er spanning is. Ga je tegen je gevoel het gesprek tóch aan (al dan niet in een alarmstand) dan doe je jezelf en de cliënt daarmee onrecht aan. Je kunt daarom een beroep doen op een van de tien aandachtfunctionarissen Nu Niet Zwanger bij Cosis', zegt Jantine van der Wekken. Ze is er zelf ook een.

Lidwien geeft intervisie aan de aandachtfunctionarissen Nu Niet Zwanger bij Cosis. 'Uiteraard is er een technische, materiële kant aan het onderwerp. Je kan voorlichting geven over anticonceptie of wat het praktisch betekent om een kind te hebben. Je kan voorbeelden laten zien of documentatie doornemen, maar er gaat ook iets aan vooraf. Nu Niet Zwanger is ooit ontstaan omdat een moeder met een verslaving bij de GGD aangaf dat ze graag van tevoren gewaarschuwd was. Het begint al ver daarvoor. Soms spreek ik met mensen met een kindwens en zie dat ze in een financieel slechte situatie verkeren. Of soms zijn er omstandigheden waarbij het minder veilig is om een kind in op te laten groeien. Dat zijn gesprekken die allesbehalve technisch zijn.' Erik-Jan: 'Ik begeleid een koppel waarvan de vrouw autisme heeft en de man een psychiatrisch verleden. Er is veel ruzie binnen hun relatie. Zij wil een kind en hij wil daar wel in mee gaan om haar te pleasen. Er is een mega onrustige situatie, ze kunnen zichzelf amper redden. In het gesprek ga je niet afraden om aan kinderen te beginnen, maar je laat ze afvragen of dit het juiste moment is om dat te doen. Een kind brengt nog meer onrust. Je hoopt dat ze inzien

Erik-Jan Breed

dat deze situatie ongeschikt is, maar het is prima om het onderwerp opnieuw te bespreken als de situatie misschien rustiger is.'

Jantine: 'Veel vrouwen krijgen de hormonale drang om zwanger te worden. Dat komt in het leven op een gegeven moment voorbij, dat is niet tegen te houden. Dat moet je serieus nemen. Nooit moeder worden kan een rouwproces zijn. Maar een kind krijgen hoeft niet de oplossing te zijn. Het kan ook zijn dat de problemen voor moeder en kind alleen maar erger worden. Dit moet je serieus nemen en niet van tafel vegen omdat het onderwerp te gecompliceerd of te ongemakkelijk is. Misschien gaat het gesprek niet over de kinderwens maar over iets anders. Misschien kan je op een andere manier vorm geven aan de wens, bijvoorbeeld een leuke tante zijn.'

Erik-Jan: 'Het is de kunst om de cliënt in je buurt te houden. Dat wil zeggen dat ze zich veilig moeten voelen. Er moet vertrouwen zijn.'

Voer je het gesprek op een belerende manier dan raak je de cliënt al snel kwijt. Als ze het willen, doen ze het toch wel. Al is het misschien alleen maar om te bewijzen dat ze het wel kunnen en aangeven dat ze zelf bepalen wat goed voor ze is. Hoe meer en hoe langer je het gesprek kan voeren, des te bewuster kan de keuze voor zwangerschap gemaakt worden.'

Lidwien: 'Een cliënt is niet geholpen met jouw normen en waarden. Ik heb geleerd om die aan de kant te schuiven. Als je ze van jouw mening wilt overtuigen, raak je ze kwijt. Een cliënt moet zelf de keuze kunnen maken. Het is aan jou om ze opties voor te houden waardoor keuzes beter en bewuster gemaakt kunnen worden. Jij bent er voor het inzicht. Als mensen keuzes maken die bij hen passen, werken ze beter.'

Erik-Jan: 'Je hoeft daarentegen ook niet te voorzichtig te zijn. Respectvol met elkaar omgaan is het allerbelangrijkst. Dat is belangrijker dan je eigen normen en waarden.'

Lidwien Martens

Jantien van der Wekken

'Nooit moeder worden kan een rouwproces zijn.'

Je mag best je mening geven, je mag wel aangeven dat je het er niet mee eens bent, maar daarna moet je nog steeds door één deur kunnen. Als er geen respect is, kan het gesprek niet gevoerd worden.'

Jantine: 'Voorkomen kan je het niet. Dat moet je ook niet willen. Als er seksueel contact is, is zwangerschap mogelijk. Al dan niet bewust. Nu Niet Zwanger betekent ook geen verbod op zwangerschap, maar het voorkomen van onbedoelde zwangerschap.'

Jantine: 'Als je het als begeleider lastig vindt om over dit onderwerp te parten moet je daar eerlijk in zijn. Geef dat aan in het team. Misschien is er een collega die daar minder tegen op ziet. Je kan altijd een aandachtfunctionaris Nu Niet Zwanger van Cosis vragen. Doorverwijzen is geen falen. Het is ook een vorm van goede zorg leveren. Wil of kan je het niet? Doe daar dan iets mee.' In Pynter is een e-learning van kenniscentrum

Rutgers voor begeleiding over het onderwerp. Je krijgt handvatten om met de cliënt het gesprek aan te gaan. Als je op Cosis intranet Nu Niet Zwanger intoetst in de zoekbalk krijg je alle informatie die je nodig hebt.

'Als er geen gesprek is, kan het gesprek niet gevoerd worden'

Frans houdt alles tegen

Vroeger waren de keepers altijd de jongetjes die niet zo goed konden voetballen. 'Ga jij maar in het doel staan', werd er dan gezegd. Maar Frans heeft het keepen tot ware kunst verheven. Hij gebruikt er zelfs de wetenschap bij. Vroeger was hij een alom gerespecteerde doelman. Tegenwoordig is hij keeperstrainer van de amateurs van voetbalvereniging Staphorst en traint hij ook de jongste jeugd van Ruinerwold.

Kick

Frans Nijstad (50) is teamcoördinator B bij WDL Meppel. Voetbal is zijn tweede (of misschien wel zijn eerste) leven. Als jochie was hij al vanaf zonsopgang op het voetbalveld te vinden. Bij de junioren voetbalde hij totdat op een bepaald moment de keeper geblesseerd raakte. Frans ging toen op doel staan en stopte nota bene een penalty! Frans: 'Die kick was veel groter dan het scoren van een doelpunt. Vanaf dat moment wilde ik keeper worden. Eerst heb ik flink wat vliegreu gemaakt als goalie in een vriendenteam bij Ruinen en later bij voetbalvereniging Ruinerwold. Gaandeweg ben ik het doel verdedigen steeds serieuzer gaan benaderen en raakte ik in de ban van de biomechanica. "Hoe positioneer ik mijn lijf als keeper het meest adequaat?" Samen met iemand die met die wetenschap bekend was, ben ik stiekem extra trainingen gaan houden. En dat heeft me geen windeieren gelegd.'

Fanatiek

De scouts in de wijde regio hadden allang in de gaten dat er bij Ruinerwold iets bijzonders onder de lat stond. Het bestuur van de grote Meppeler amateurclub Alcides was het meest alert op de transfermarkt en hengelde Frans binnen. Niet lang daarna meldde Steenwijk zich, een nog grotere voetbalclub met nog meer aantrekkelijke financiële en materiele voorwaarden. Voor Frans lag via Steenwijk de route naar meer wellicht open, maar helaas raakte hij zwaar geblesseerd aan de schouder. En dat vlak voor de eerste competitiewedstrijd die hij zou spelen. Frans: 'Ik kon geen dartpijlje meer gooien en moest vrezen voor mijn keepercarrière. Ik kreeg kinderen en had even een andere focus. Heel voorzichtig ben ik een paar jaar later wat jeugdkeepers gaan trainen. En ik vond dat hartstikke leuk! Ik ben een fanatiekeling en raakte wederom ambitieus, al was dat niet meer zelf in het doel.'

Etter

Inmiddels is Frans alweer 9 jaar keeperstrainer van voetbalvereniging Staphorst. Een ploeg die landelijk speelt in de derde divisie. Frans: 'Staphorst heeft als dorp natuurlijk de naam van streng in de religieuze leer, maar daar is bij de club niks van te merken. Natuurlijk wordt er niet op zondag gevoetbald, maar verder is het een zeer gemoedelijke dorpsclub. Het sociale en het presteren gaat er hand in hand. Ik voel me er zeer thuis en hoewel ik zelf geen teamspeler

'Maar als ik toch moet kiezen dan zou ik Hans van Breukelen willen noemen. Een hardwerkende keeper en mentaal sterk'

meer ben, vind ik deze manier van werken bij een club fantastisch. Een groot idool of voorbeeld als keeper heb ik niet echt. Maar als ik toch moet kiezen dan zou ik Hans van Breukelen willen noemen. Een hardwerkende keeper en mentaal sterk. Eén aspect hebben Hans en ik wel gemeen met elkaar. We konden allebei behoorlijke etters zijn in het veld. Of netter gezegd: 'een tegenstander mentaal een beetje uit balans brengen'. Voorbeelden daarvan wil ik hier even niet noemen. 'Dat hing meer van de creativiteit van het moment af.'

'Je bent goed genoeg, Danique'

Danique Wiebing is een energieke jongedame met veel humor en regelmatig zin in het leven. Daar doet ze erg haar best voor, maar dat is niet altijd makkelijk. Danique heeft het regelmatig moeilijk met haar verstandelijke beperking. Hoewel ze hard werkt om de, zeker aanwezige, zonnige kant te zien, is het voor haar nog (te) vaak tobben.

Verhaal

Danique heeft een appartement in de Cosis woonlocatie in Hoogkerk. Elske Zielman, de teamcoördinator in Hoogkerk stuurde een mail naar de redactie omdat ze vond dat Danique erg goed kan verwoorden wat het betekent om te leven met een licht verstandelijke beperking. Danique wilde daar graag aan meewerken en zo gingen we op een vrijdagmorgen met schrijfblok en camera naar het huis van Danique waar zij haar indrukwekkende, soms vrolijke, maar soms aangrijpende verhaal te laten doen. Hondje Olly liet zich duidelijk gelden bij de voordeur. Hij is van Danique en haar moeder en logeert regelmatig in Hoogkerk. Ook persoonlijk begeleider Dixie van der Linden is aangesloten en Danique brandt meteen los.

Normaal

'Ik ben opgegroeid in het Drentse dorp Vries. Ik ging elke dag met een busje naar de Mytyschool in Haren. Ik werd erg gepest door de kinderen in het dorp. Ze vonden me raar. Ik zag er anders uit, ging niet naar hun school en dat waren voor hun redenen om mij het leven zuur te maken. In het begin reed ik nog wel eens met mijn driewieler door Vries, maar toen die ook regelmatig werd vernield bleef ik steeds meer binnen en durfde en wilde ik niet meer naar buiten. Ik sloot me op in huis en deed alleen nog maar spelletjes op de computer. Ik was heel erg eenzaam en verdrietig. Ik ben daar erg door beschadigd en heb daar EMDR, een therapie voor het verwerken van traumatische ervaringen, voor gevolgd. Ik wilde normaal zijn. Ik wilde naar het VMBO, een baan hebben en een relatie, maar ik had het gevoel dat ik mislukt was. Dat ik minder waard was dan andere mensen. Ik had steeds het gevoel dat iedereen me nakeek alsof ik een bordje met "beperkt" op mijn voorhoofd had.'

Volwassen

'In 2015 ben ik in Hoogkerk gaan wonen. Dat was een droom die uitkwam. Ik dacht: "Nu kan ik de wereld bewijzen dat ik geen idioot ben. Nu kan ik laten zien dat ik volwassen ben, net als mijn vader. Hier ga ik een succes van maken." Mijn vader is mijn grote voorbeeld. Hij heeft ook een beperking, een visuele, maar hij heeft gewoon een prima betaalde baan. Ik heb nu een huis en twee banen. Ik werk in Grand Café Hoendiep en in de winkel #Metzorggemaakt. Ik voel me in die zin nuttig, dat ik er bij hoor. Een ongeluk met paardrijden, een paar jaar geleden, gooide wat roet in het eten. Ik had

'Nu kan ik de wereld bewijzen dat ik geen idioot ben. Nu kan ik laten zien dat ik volwassen ben, net als mijn vader.'

een gedeeltelijke dwarslaesie en ik vreesde voor een normale voortgang van mijn leven. Gelukkig ben ik daar weer bovenop gekomen. Ondank dit alles blijft het vervelende gevoel me achtervolgen dat ik niet normaal ben. Soms ben ik zelfs in paniek. Dan wordt het negatieve gevoel me te veel.'

Dixie: 'Danique is wel een doorzetter. Soms is het jammer dat ze de lat voor zichzelf zo hoog legt. We zeggen heel vaak dat ze goed genoeg is, dat ze genoeg te bieden heeft en genoeg heeft om trots op te zijn. Danique weet best wat we daarmee bedoelen, maar haar gevoel overvalt haar nog te vaak. Ik hoop voor haar dat het negatieve gevoel slijt en dat ze vaker gelukkig kan zijn.'

Vrienden

Ondertussen blijft Olly onvermoeibaar de aandacht vragen. De teruggebrachte tennisbal moet steeds weer opnieuw weggegooid worden. Danique: 'Ik vind het heerlijk als Olly er is. Olly oordeelt niet. Hij accepteert me zoals ik ben. We gaan vaak samen buiten wandelen en dan weet ik dat Olly me zal beschermen.'

Hoe zit het met relaties Danique?

Danique: 'Ik zou best een relatie willen, maar ik vind het ook lastig. Ik heb het idee dat ik niet bij een normaal mens pas. Ik ben bang dat onze relatie niet gelijkwaardig wordt. Dat mijn partner het gevoel heeft dat hij voor mij moet zorgen. Mijn ouders zijn gescheiden en dat heeft mijn vertrouwen in een goede relatie geen goed gedaan. Daarnaast ben ik ook bang om verlaten te worden omdat ik niet leuk genoeg ben. Ja, ik weet het, ook wat betreft relaties heb ik last van negatieve gedachten. Gelukkig kan ik zeggen dat ik een leuk sociaal leven heb. Zeker sinds ik begeleid woon, heb ik vriendinnen gekregen.'

'Olly oordeelt niet,
hij accepteert me
zoals ik ben'

Ook op mijn werk. Dat is fantastisch. Soms gaan we samen koken. Ook op vakanties doe ik vriendschappen op. Met die vrienden ga ik nog wel eens videobellen. Vóór de EMDR therapie was ik als de dood voor contacten. In die zin is er gelukkig wel veel verbeterd.'

Geluk

Aan het eind van het gesprek komen we nog even terug op het dubbele gevoel van Danique. Als je jarenlang, terwijl je aan het opgroeien bent, moet leven met het gevoel dat je een mislukking bent, is dat niet in korte tijd over. In het oprechte en zeer openhartige gesprek laat Danique zien dat ze naast haar verdriet en boosheid ook een sterke positieve en vechtlustige kant heeft. Je zou voor haar willen dat dat negatieve snel slijt en dat het geluk de overhand krijgt.

Danique: 'Je bent zeker niet de enige die dat tegen me zegt en ik begrijp dat ook, maar gevoelens stop je niet even snel makkelijk weg. Het heeft tijd nodig, hoop ik.' Danique heeft een eigen YouTube kanaal. Ga naar YouTube.com en zoek naar Danique Wiebing. Regelmatig post ze daar filmpjes over haar bezigheden en het leven met autisme en een lichte verstandelijke beperking.

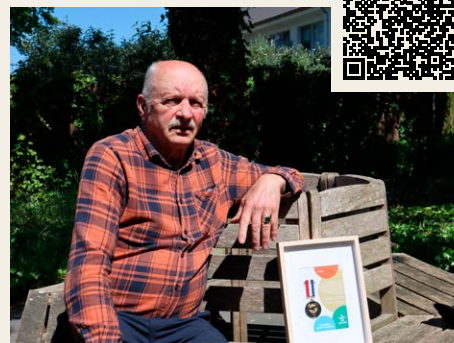
#Maak kennis met cliënten

In onze online serie 'Door de bril van' nemen Lasse, Sandra, Lars, Sietske en Danique jou mee in hun dagelijks leven. Ze delen over hun werk, hobby's en persoonlijke ervaringen. Van kunst tot zingen in een band en werken in de houtzagerij: elk verhaal is uniek. De playlist van Door de bril van vind je op ons Youtubekanaal. De video's staan ook op LinkedIn, Facebook en Instagram.

#Vrijwilliger Harry is goud waard!

'Ah, daar is de klusjesman!', hoort Harry Schreuder elke keer als hij woonlocatie de Troelstralaan binnen stapt. Harry is 80 jaar en woont in Assen. Zijn zoon Ramon woont al geruime tijd bij Cosis en Harry doet al vrijwilligerswerk zolang zijn zoon bij de organisatie betrokken is.

Door de
bril van..

Lars

cosis

#Kom binnen bij

In onze nieuwe videoreeks 'Kom binnen bij' nemen cliënten van InspireMedia je mee naar de vele verschillende vormen van werk en dagbesteding voor onze cliënten. De video's zijn opgenomen en gemonteerd door InspireMedia. De playlist van 'Kom binnen bij' vind je ook op ons Youtubekanaal. Houd onze socials in de gaten, daar komen ze ook voorbij! Vergeet je de video's niet te liken en delen?

#Feest bij Amsheerd

Woonlocatie Amsheerd in Hoogeveen, een voorziening voor ouderwordende mensen met een verstandelijke beperking, vierde een week lang feest. Cliënten, personeel, vrijwilligers en verwanten hadden duidelijk iets te vieren!

'Ik krijg energie van blije gezichten van kinderen'

Anouk en Monique

'Ik ben Anouk de Vries, ik sta rechts op de foto, ik ben 21 jaar en ik ben persoonlijk begeleider op een structuurgroep waarvan een groot deel autisme heeft.' **'En ik ben Monique Hidding, 26 jaar en ik ben persoonlijk begeleider van een groep kinderen met een Ernstig Meervoudige Beperking. Anouk en ik werken op Expertisecentrum Stadskanaal, Dol-Fijn.'**

Waarom doe je dat?

Monique: 'Ik heb een grote passie voor het werken met EMB-kinderen. Ik vind het een prachtige uitdaging om de juiste communicatie te vinden met de kinderen. Door de betekenis van hun signalen goed te leren kennen en daardoor een goede band opbouwen. Die puzzel vind ik prachtig.' Anouk: 'IK heb tijdens mijn opleiding al bij Cosis stage gelopen. Onder anderen met ouderen. Dat had niet mijn voorkeur. Ik werk op een groep met kinderen waarbij autisme vaak de diagnose is. Net als Monique vind ik het een aangename uitdaging om de kinderen te leren 'lezen' en op die manier een belangrijke bijdrage te kunnen leveren aan hun ontwikkeling.'

Waar krijg je energie van in je werk?

Monique: 'Als ik voel dat ik in de communicatie met een kind weer een stap verder ben gekomen en dat zo zijn of haar kwaliteit van leven weer een beetje beter wordt.' Anouk: 'Ik krijg energie van blije gezichten bij de kinderen. Van kleine stappen die ze maken. En ik krijg energie van sommige momenten, als het even zwaar en erg druk is op de groep, dat collega's zonder te veel woorden bijspringen. De geruststellende gedachte dat er op elkaar gelet wordt.' Beide: 'En van de vrijdagmiddagborrel. We hebben een fijn team binnen Dol-Fijn. Het is fijn om zo nu en dan samen dingen buiten het werk te doen. Als het even niet over het werk

gaat leer je elkaar beter kennen en komt dat de samenwerking uiteindelijk ten goede.' Anouk: 'De mooie gesprekken met en de waardering van ouders geeft ook energie.' Monique: 'Het is fijn om samen met ouders naar oplossingen te zoeken. Dat je allemaal het gevoel hebt dat je er samen voor staat.'

Waar krijg je geen energie van?

Monique: 'Uitval van collega's vind ik lastig. De continuïteit en de automatisen vallen weg als er onbekende mensen op de groep komen werken. Hoe goedbedoeld ook. En het schrijven van indicaties ben ik ook niet dol op.' Anouk: 'Het kost veel energie als kinderen niet goed in hun vel zitten en je kan er geen vinger achter krijgen. Je wilt graag helpen en hun vervelende gevoel wegnemen, maar dat lukt soms niet.'

Wat is je droom?

Monique: 'Ik wil me graag verder specialiseren in de kennis over kinderen met een EMB. En de opgedane kennis zou ik graag verder willen doceren. Tegelijkertijd zou ik me extra hard willen maken voor de doelgroep. Ik vind dat de EMB groep ondergewaardeerd wordt. Er zit zoveel meer in. Ik wil mijn passie doorgeven, dat is mijn missie.' Anouk: 'Ik zou graag door willen groeien in dit werk. Ik heb de ambitie om op termijn leidinggevende te worden. Ik weet van mezelf dat ik steeds uitgedaagd moet blijven worden. Dan ben ik op mijn best. Ik wil het liefst doorgroeien in deze sector, maar als dat niet lukt, ben ik bereid verder te kijken. Toch wil ik heel graag de connectie met kinderen blijven houden.'

Cosis biedt ook Dierzorg. We zetten dieren in om te helpen hulpvragen bij cliënten op te lossen. Dieren zijn onbevooroordeeld. Ze maken geen onderscheid. Voor sommige cliënten is het makkelijker om contact met een dier te maken dan met een mens.

Jim

Voor Jim was het belangrijk dat hij meer contact maakte met anderen. Dat hij beter leerde samenspelen en speelgoed delen. Tijdens het contact met hond Noa werd Jim gevraagd om zijn speelgoed met hem te delen. Het was eerst wel even spannend,

maar al snel ontstond er een goed en voor Jim veilig contact met de hond. Het resultaat na 15 sessies was erg mooi. Jim speelt nu in het midden van de groep en vindt het veel vanzelfsprekender om te delen en contact te maken.

Noa (hond)

Noa heeft genoten van het contact met Jim. Ze is een emotioneel stabiele hond die het gewend is om te gaan met onvoorspelbaar gedrag. Dat kan schreeuwen zijn of minder vriendelijk

aanraken. Zou ze dit niet kunnen en niet leuk vinden dan zou ze afgekeurd worden als hulphond. Samen met haar 'baasje' Saskia heeft ze Jim geholpen om makkelijker en socialer in de groep te functioneren.

Cosis betreft vol trots de Tirrel

Als we dit schrijven is het de maandag na de zomervakantie. In het splinternieuwe gebouw de Tirrel in Winsum viert de opwinding de boventoon. Leerlingen van de basisscholen stappen luidruchtig rond in hun nieuwe onderkomen. Ouderen die een andere vleugel van het gebouw bewonen, kijken wanneer het centrale grand café open is en bouwvakkers leggen de laatste hand aan de dakbedekking.

Fijne plek

Hier start het Cosis Expertisecentrum KJG een dagbehandelingsgroep waarbij gebruik gemaakt wordt van twee ruimtes. Er komen kinderen met een ontwikkelingsachterstand en een verstandelijke/meervoudige beperking. Ze hebben verschillende leeftijden en elk hun eigen zorgvraag. Deze ochtend zijn de kinderen met hun ouders en andere familieleden naar de Tirrel gekomen om kennis te maken met elkaar, het team en het gebouw. 'Het is hartverwarmend om te zien hoe organisch deze kennismaking verloopt', zegt leidinggevende Jolanda Bouma. 'Kinderen vinden al snel een plekje in de groepsruimte en ouders en begeleiders maken van de mogelijkheid gebruik om elkaar te leren kennen. De reacties zijn positief. "Wat een fijne plek." "Wat een warmte en wat een mooie uitstraling." Zo reageerden ouders op het nieuwe dagverblijf voor hun kinderen.'

Mini-samenleving

Margreet Spriensma is de teamcoördinator van de Cosis dagbehandelingsgroep in de Tirrel. Margreet: 'Tirrel betekent 'zeer levendig'. En dat slaat zeker op het gebouw en de gebruikers. Het wordt ook wel omschreven als een minisamenleving. We zijn ontzettend blij dat we met onze groep hier een plekje hebben kunnen krijgen. Bij Cosis hanteren we de visie 'zorg nabij en zo gewoon mogelijk'. Dit is volledig van toepassing bij de Tirrel in Winsum. Voorheen moesten deze kinderen met een busje naar Groningen. Lange reistijden en ver weg van de kinderen uit hun eigen omgeving. Nu komen ze, samen met broertjes en zusjes, door dezelfde voordeur het gebouw binnen. Dat voelt al veel meer als 'zo normaal mogelijk'. Ook voor ouders is de opvang dichtbij, ze hoeven niet helemaal naar de stad om hun kind op het Expertisecentrum te bezoeken.'

Gezamenlijkheid

Jolanda: 'We hebben ons vorig jaar aangesloten bij de projectgroep van de Tirrel. Er is veel overleg aan vooraf gegaan en dat was altijd zeer constructief. De op inhoud verkennende gesprekken hebben er toe geleid dat we welkom waren in het gebouw. Enkele leden van de

projectgroep hebben een bezoek gebracht aan enkele locaties van EC KJG Groningen (stad) om een indruk te krijgen van de doelgroep. Dit heeft geholpen bij het vormen van een gezamenlijke visie. Het mooie is dat we twee eigen lokalen hebben in het centrum van de Tirrel. We zien er erg naar uit om, na een periode van wennen, de samenwerking aan te gaan met de andere gebruikers van de Tirrel. Er kan veel in gezamenlijkheid. We kunnen bijvoorbeeld samen spelmateriaal aanschaffen en we kunnen feestdagen samen vieren met de scholen, De Hoven of de kinderdagverblijven. We kunnen ook activiteiten bedenken met de ouderen (De Hoven) die nabij de groep wonen. En we kunnen gebruik maken van de keuken voor bakactiviteiten, het atelier voor creatieve activiteiten enzovoorts.'

Trots

Margreet: 'Verder zijn er een theater, een atelier en een speelruimte en een gymzaal waar we de groep voor kunnen inschrijven. We zijn straks een vanzelfsprekend onderdeel van een minisamenleving. Ook leuk is de gezamenlijke tuin. Deze moet nog worden aangelegd, maar die zal een open verbinding met het dorp worden. Dat wordt een prachtige plek worden om lekker buiten te spelen. Het hele dorp kan zo door de tuin en door de centrale deuren naar binnen. We zijn er trots op om onderdeel van deze minisamenleving te zijn. Onze kinderen horen er volwaardig bij. Een grotere winst kan je bijna niet bedenken.'

Vraag het de Raad van Bestuur: En, hoe waren de bezoeken aan de locaties?

Daarom is het 'live' ophalen van eerlijke verhalen zo waardevol.

'Dag Margreet en Bert, in twee eerdere edities van MOOI gaven jullie aan graag uitgenodigd te worden door de teams of de afdelingen. De eerste keer was dat omdat uit het tevredenheidsonderzoek tevoorschijn kwam dat de betrokkenheid en de bevoegenheid aan het afnemen waren. Het baarde jullie zorgen en jullie wilden daarover met teams in gesprek. De tweede keer bemerkten jullie dat er een soort verharding binnensloop bij cliënten, verwanten en medewerkers. Ook dat vonden jullie verontrustende beweging en ook hierover boden jullie aan om op de locaties langs te komen om daar over te praten. Zijn jullie met enige regelmaat uitgenodigd en wat leverde dat op?'

Margreet de Graaf: 'Over het aantal uitnodigingen van teams kunnen we kort zijn. Dat waren er nul. Of we dat jammer vinden? Tja, we wilden de deur openzetten om de dialoog aan te gaan, maar als hiermee wordt aangegeven dat die behoefte niet groot is, dan is dat ook prima. De gelegenheid bieden kan ook genoeg zijn. Ik vind het wel fijn om te kunnen melden dat de signalen van mogelijke verharding aan het afnemen zijn. 'Bert Hogeboom: 'Directeuren van de clusters en wij van de Raad van Bestuur zijn wel regelmatig bij locaties op bezoek geweest. We gingen allemaal een keer per maand op bezoek bij locaties omdat een persoonlijke dialoog meer waard is dan alleen maar signalen.'

Margreet: 'We hebben gekeken of we een lijn konden ontdekken. We hadden al zo'n idee, maar het bleek in de praktijk ook dat mensen niet

altijd goed weten waar ze met hun vraag terecht kunnen. En ketenprocessen gaan vaak over veel schijven waardoor niet duidelijk is wie wat doet en waarom. Daarnaast hebben we gemerkt dat we gelukkig heel betrokken medewerkers hebben, maar dat die gedrevenheid voor de doelgroep soms ook maakt dat medewerkers over hun grens gaan.'

Bert: 'De COV wordt wisselend ingezet en ervaren. De meerwaarde ervan wordt niet altijd ingezien. Maar er zijn ook teams die zichtbaar efficiënt vergaderen, duidelijke kpi's (kritieke prestatie-indicatoren) volgen en zelf ook aangeven een fijner gesprek te kunnen voeren. Locaties geven af en toe blijk van meer lokaal gericht te zijn dan op Cosis. Het thema "grip" wordt wel overal herkend. Maar bijvoorbeeld een woord als "De bedoeling" niet overal.'

Margreet: 'Het zijn signalen die we meenemen in onze overleggen en gesprekken. Daarom is het 'live' ophalen van eerlijke verhalen zo waardevol. En vergeet niet dat een ander belangrijk effect van de bezoeken is dat wij de locaties zien, veel mensen en daardoor de organisatie beter leren kennen. En aan de andere kant hebben mensen een gezicht en een persoon bij de directeur of de bestuurder zodat hopelijk de gevoelde afstand kleiner wordt. We kunnen alleen maar stellen dat het regelmatig even op een locatie zijn een enorme meerwaarde heeft en dat blijven we ook doen.'

Kinderboerderij Winschoten, gemoedelijk en gastvrij

Het is bijna elke dag gezellig druk bij de Kinderboerderij in Winschoten. Vader en moeders die even van een kopje koffie op het terras genieten, terwijl ze de kinderen in de gaten houden in de speeltuin. Kinderen die geitjes, kalfjes en varkens aaien en vertederd bij de kleine kuikentjes en biggetjes kijken. En ondertussen verzorgen de cliënten al deze dieren goed. Gemoedelijkheid en gastvrijheid zijn de toverwoorden. Loop even met ons mee over het terrein.

Sfeer en mooi weer

We parkeren de auto en willen dan eerst koffie met iets lekkers. We worden vriendelijk geholpen door Tessa. Tessa vertelt dat het bij mooi weer bijna altijd druk is in het theehuis waar zij werkt: 'We serveren koffie, thee en frisdrank en we hebben lekkere koeken en gebak te koop. Die worden gemaakt door de bakkerij van Cosis in Winschoten, het Spectrum. Soms hebben we speciale dagen. Zo organiseerden we op moederdag een high tea. En eens per jaar is hier het schaapscheerdersfeest. Dan is het echt druk. Ook hebben we regelmatig kinderfeestjes. Dan gaan we muffins of poffertjes bakken met de kinderen. Daarna mogen ze dan met onze eigen paard en wagen door het park. Elke dinsdag doen we iets extra's. Dan maken we snacks of bijzondere broodjes die worden besteld door medewerkers van de gemeente. Het is hartstikke leuk om hier te werken. De sfeer is goed en verreweg de meeste klanten zijn vriendelijk. Daarom is het helemaal niet erg om ook op zondag te werken in de zomer.'

Biggetjes

Na de koffie kijken we als eerste in de speeltuin. Opa's en oma's duwen hun kleinkinderen op de schommel. Iets oudere kinderen doen 'gevaarlijke' kunstjes op het klimrek en twee andere meisjes kijken bij de biggetjes die lekker in het zonnetje liggen in het hok vlak naast de speeltuin. Enkele kinderen rennen naar het belevingspad, een spannende route door een dicht bospad waar van alles te zien, te doen, te horen en te ruiken is. We merken ook dat er veel fietsers en scootmobielen langskomen en soms even afstappen bij het terras van het theehuis. Volgens Marieke komt dat omdat de fietsroute van Winschoten naar de Blauwestad over het terrein van de Kinderboerderij loopt. Ondertussen werkt ze hard om de hokken schoon te vegen. 'We krijgen veel mensen over de vloer, dan moet het er ook netjes uitzien. Ik voel me ook een soort gastvrouw. Ouders en kinderen die hier rondkijken hebben vaak vragen over de dieren. Ik vind het fantastisch om hier te werken. Wat ook leuk is om

lammetjes, die verstoten zijn door de moeder, met de fles groot te brengen. Dan krijg je er een hele speciale band mee.'

Welkom

Even verderop komen we Lies tegen. Ze is net naar de koeien geweest om ze hooi te geven en even te controleren of alles oké is. Lies vindt koeien de leukste dieren. 'Kalfjes zijn het allerleukst', zegt Lies. 'Als het een vrouwtje is, houden we het meestal en laten we het opgroeien. Als het een stiertje is, verkopen we hem.' Dan ontmoeten we Trea. Ze werkt al 17 jaar op de kinderboerderij en heeft veel ervaring met diervoorzorg. 'Er is niet een dier dat ik het leukste vind', zegt ze, 'ik vind het denk ik het leukst dat er zoveel verschillende dieren zijn. En er worden voortdurend dieren geboren. Nu hebben we een paar schattige kuikentjes bij de kippen.' We vragen of we een foto mogen maken van Trea met de geiten. Dat vindt ze een goed idee. Maar als we eenmaal in de geitenweide zijn, willen de geiten niet netjes poseren. Trea weet daar wel raad mee. Ze haalt een grote schep geitenkorrels om de geiten te verleiden en zo maken we alsnog prachtige foto's. Een bezoekje aan de kinderboerderij in Winschoten is een heerlijke ervaring. Zowel de cliënten als de dieren geven je een welkom gevoel.

Foto vlnr: Gjalt, Alja, Melissa en Jolanda

Een soort geblinddoekte dropping

Ga d'r maar aan staan. Een compleet nieuw team in een compleet nieuw gebouw met compleet nieuwe cliënten. Oké jongens, werk ze! Team Zuideinde in Meppel draait vanaf begin september. De meest heftige achtbaan door het donker van de eerste periode is overleefd. Iedereen is nog aan boord, maar het is wel even uitblazen. Hoe was en is dat?

Exercitie

Aan de rand van het centrum van Meppel staat de woonlocatie Zuideinde. Een gloednieuw gebouw met plaats voor 32 bewoners met een verstandelijke beperking, verdeeld over 3 etages. Het team is begin deze

zomer geformeerd. Het is een mix van ervaren en onervaren, jong en oud en van wel en niet bekenden met Cosis. De start was een bijzondere sprong in het diepe. We hebben van het team Zuideinde het Topteam gemaakt, want wat de teamleden met elkaar hebben volbracht was een mega exercitie. Een soort geblinddoekte dropping is de zorgwildernis. En ze zijn nog niet aan het eindpunt, al worden de wegen wel beter begaanbaar en begint alles en iedereen enigszins te landen. Melissa, Gjalt, Alja en Jolanda schetsen hoe een dergelijk half jaar is beleefd.

Melissa: 'Voor mij is de doelgroep nieuw. Ik werkte hiervoor in de gevangenis in Zwolle. Nu ben ik pb-er in opleiding. Op dit moment heb ik wel vertrouwen dat het allemaal goed komt, maar ik heb me in het begin wel eens afgevraagd waar ik in hemelsnaam aan begonnen ben.' Dat wordt ook bevestigd door Gjalt

Hoekstra, hij komt van Alliade in Friesland, waar hij flexwerker was. Gjalt: 'Ik had het gevoel dat ik voortdurend tegen een berg aan het oplopen was. En als je dan struikelt is het lastiger om op te staan en door te gaan dan op een vlak geëffend pad.'

Verkennen

Begeleider Jolanda Kleine komt van Visio: 'Gelukkig kende ik vanuit Visio het systeem van ONS al. Dat geeft je wel een beetje een voorsprong op veel andere collega's, maar toch was er buiten dat nog erg veel te ontdekken. Gelukkig wordt nu het licht aan het eind van de tunnel steeds sterker. Ik ben blij met een team van fijne collega's. Allemaal mensen die nagenoeg hetzelfde doormaken. Dat scheidt een band.' Alja Jansen is van het viertal geïnterviewden de enige met een Cosis verleden. Alja: 'Ik kom van het Ouder-Kind huis in Hoogeveen. Ik ken de systemen, de cultuur en de wegen binnen Cosis. Dat geeft wel wat voorsprong, maar binnen het Zuideinde moet ik ook nog veel ontdekken. Heel veel staat nog niet vast. We moeten nog veel improviseren, al merk ik dat er steeds meer lijn in komt.'

Tollend hoofd

Melissa: 'We moesten veel lezen, e-learnings doen, cursussen en langzaam proberen Cosis en haar systemen een beetje te leren kennen. Soms kwam ik met een tollend hoofd

thuis vanwege de grote hoeveelheid informatie die er ingepropt was.' Jolanda: 'Er werd ons dan gezegd dat we het wel in Pynter konden vinden. Maar wat is Pynter? En wie kan je vragen als je iets niet weet?'

Alja: 'Het was ook bijzonder toen de eerste bewoners arriveerden. We hadden wel informatie en een soort overdracht op papier, meestal geformuleerd door ouders bij de intake. Maar plotseling staat de persoon in kwestie voor je neus en dat is het beeld dat je in je hoofd had geprent toch anders. Het is een soort aftasten. Hoe communiceer ik het beste met jou? Waar ben je goed in? Wat kan ik van je vragen?' Melissa: 'Gelukkig zien we wel dat het elke dag meer vorm krijgt. De onderlinge sfeer is prima. Je leert elkaar stap voor stap een beetje beter kennen. Ik heb er wel vertrouwen in dat het goed komt. Ik vind iedereen enthousiast en positief.'

Alja: 'We leren nog steeds elke dag. Maar de wetenschap dat dat geldt voor ons als medewerkers, maar zeker ook voor de bewoners en hun verwanten, maakt dat we een grote gezamenlijke missie hebben uit te voeren. Een grote, maar uiterst interessante uitdaging.'

Brugwachter Bernard

In het gebied rond Kiel-Windeweer en Annerveenschekanaal liggen maar liefst 33 bruggen en 2 sluisen in de vaarten. Deze worden voor, met name, de pleziervaart bediend door een team van brugwachters. Een van hen is Bernard Bruinsma (56), een sympathieke bewoner van de locatie Ferdinand Bol in Hoogezand.

Pleziervaart

Midden in Kiel-Windeweer, aan de Dorpsstraat, staat de keet van een groep brugwachters. Met z'n vieren wachten ze in het zonnetje op de eerste melding van boten die door de vaarten willen van Stadskanaal naar het Zuidlaardermeer of andersom. Tijdens de schoolvakanties, als de pleziervaart op zijn hoogtepunt is, zijn ze met zes brugwachters. Vanuit het centrale brugwachterspunt gaat iedereen met een scooter naar de brug die bediend moet worden, met de hand of machinaal. Tussen de mannen in de gele pakken zit brugwachter Bernard. Hij heeft vandaag dienst. Hij ging vanmorgen vroeg al met zijn eigen scooter vanaf zijn appartement in Hoogezand naar de brugwachterskeet. Zijn collega's zijn hem een beetje aan het plagen omdat hij een interview mét foto's heeft. Maar de kans is groot dat ze gewoon een beetje jaloers zijn. Bernard ken zijn collega's goed en dient ze verbaal van repliek. Het is een weergave van veel respect voor elkaar.

Bruggendraaien

Bernard: 'Als een boot door een brug wil komt er een melding binnen. Wij gaan dan naar die brug en zorgen er voor dat die geopend wordt. Soms gaan we samen omdat de bruggen vlak achter elkaar liggen en er twee tegelijk open moeten. Op de scooter gaan we met de boten mee om ze door de lange vaarten te leiden. De meeste bruggen zijn met handbediening, maar er zijn ook een paar grotere bruggen met machinale bediening. Daar komt meer bij kijken omdat je dan eerst met slagbomen het verkeer moet tegenhouden. Laatst zei een chauffeur dat ik even moest wachten omdat hij erge haast had, maar ik was al begonnen. 'Dan had je maar 10 minuten eerder van huis moeten gaan', zei ik. Op drukke dagen komen we vaak niet eens aan een lunchpauze toe. Daarom nemen we meestal ons brood mee op de scooter en eten dat tijdens het bruggendraaien op.'

Leven gered

'Ik doe dit werk al sinds 2006. Ik zag staan dat ze een brugwachter vroegen en dat leek me wel wat. Ik ben toen eerst met iemand van de provincie Groningen op pad geweest om te kijken of ik wel geschikt zou zijn voor die baan. Nou, dat was ik,

dus werd ik aangenomen. En tot op de dag van vandaag vind ik het een prachtige baan. Ik heb leuke collega's, het is belangrijk werk en je bent het grootste gedeelte van de dag buiten. Je hebt ook veel contact met de mensen op de boten. Ze zijn allemaal in een goed bui omdat ze vakantie hebben en omdat varen alleen maar langzaam kan. Geen stress dus. Ik heb ooit eens een Duitser uit het water gehaald die van zijn boot was gevallen. Ik ben op de boot gesprongen en heb hem een stok toegestoken. Zo kon hij uiteindelijk weer op de boot komen. Ik heb een cadeautje en 20 euro van de die mensen gekregen voor het redden van zijn leven. Ik heb van vroeger nog een diploma van reddend zwemmen. Dat kan goed van pas komen als er bijvoorbeeld een kind in het water terecht komt.'

Wichtigen Job

Aan het eind van het gesprek komt een collega binnen met de melding dat er boten aankomen vanaf Bareveld. Of Bernard naar de sluis in Annerveenschekanaal kan om daar de boten door te laten. Dan kan de fotograaf mooi mee om dat vast te leggen. En zo rijdt de schrijver dezes met een vaart van 30 kilometer achter de scooter van Brugwachter Bernard aan. Rustig laat Bernard zien hoe de sluis functioneert. Als de sluis volloopt doet Bernard de sluisdeuren open voor een Duitse dame op een plezierjacht. Met een mix van Duits, Nederlands en Gronings maakt hij haar op vriendelijke en rustige wijze duidelijk dat ze aan moet meren aan de rechterkant. En natuurlijk helpt Bernard er bij. Het is prachtig om te zien hoe hij zelfstandig zijn werk vol zelfvertrouwen uitvoert. En dat is geen eenvoudig werk, er komt nogal wat bij kijken. De Duitse dame moet nog even geduld hebben, want er komen nog een paar boten vanuit de richting Stadskanaal aan. Dan zullen de collega's zich weer aansluiten bij Bernard. Brugwachter Bernard mag trots zijn op zijn werk. Of zoals de Duitse dame het verwoordt: 'Sie haben ein sehr wichtigen Job!' Dat verstaat Bernard wel.

Assen Bloeit ging naar de Koning!

De Stichting Assen bloeit, waar Cosis aan deelneemt, was genomineerd voor het Appeltje van Oranje. Dat is dé prijs van het Oranjefonds voor sociale projecten. Assen Bloeit bleek een van de 10 genomineerden te zijn en er kwamen uiteindelijk drie winnaars uit de bus. Ze mochten op 4 oktober naar paleis Noordeinde. Daar maakte Koningin Máxima in het bijzijn van Koning Willem Alexander en Prinses Beatrix de winnaars bekend.

Buurtverbinder

Assen Bloeit huist in de Open Hof in Assen Oost. Het gebouw is open voor iedereen in de wijk. Mensen ontmoeten, lekker en goed eten, meedoen met een workshop of als vrijwilliger, daarvoor worden de mensen in de wijk Assen Oost uitgenodigd. Anderhalf jaar geleden is Assen Bloeit, samen met Cosis, begonnen met deze nobele doelstelling met 30 vrijwilligers. Inmiddels zijn er meer dan 100 vrijwilligers actief. Dat doen ze in allerlei teams. Voorbeelden daarvan zijn een lunchteam, een klusteam, een groenteam, een workshopteam, een winkelteam en een administratief team. Het grote succes en de voortvarende start, alsmede de zeer tevreden gebruikers van de Open Hof zijn niet onopgemerkt gebleven. Rudolf Setz en Pia Dunning (Cosis) zijn de drijvende krachten achter het buurtproject. Rudolf: 'In januari hebben we onszelf opgegeven voor het Appeltje van Oranje. Dit jaar gaat de prijs naar de beste buurtverbinder in Nederland en de Caraïben. We hebben een pitch gedaan over Assen Bloeit en daarna een stemcampagne gevoerd. Aansluitend is een jury op bezoek geweest en dat allemaal heeft geresulteerd in een nominatie.'

Winst

Pia Dunning: 'Onze droom bij het begin was een plek creëren waar mensen tot bloei kunnen komen. Dat is meer dan gelukt. Dagelijks gonst het hier van actieve mensen. Ze komen weer onder de mensen en hebben het alleen zijn achter de rug gelaten. Omdat ze bijna allemaal een taak op zich hebben genomen waar ze goed in zijn, benutten ze hun talenten en hebben het gevoel dat ze er weer toe doen. Dat is prachtig om te zien. Toen we 4 oktober daadwerkelijk bij paleis Noordeinde waren voor de prijsuitreiking werden we eerst toegesproken in een aparte zaal. Daar werden de prijswinnaars bekend gemaakt. En hoewel we gezegd hadden dat we sowieso trots op de nominaties waren, wilden we, eenmaal ter plekke, wel graag winnen. Alvorens de nummers 1, 2 en 3 bekend te maken werd er in een introductie verteld wat en wie

ze waren en waarom ze een winnaar waren. En steeds dacht ik: "dat zijn wij!". Toch waren we niet bij de eerste drie.'

Feest

'Vervolgens kregen we in een andere zaal een statafel toegewezen en daar kwamen de Koning, de Koningin en Prinses Beatrix binnen. Koning Willem-Alexander kwam bij ons praten en het viel ons op dat hij goed voorbereid was. We kregen veel complimenten. Met name over dat we nog maar kort bezig waren en nu al zo succesvol. Dat was erg bemoedigend. Een echt groot compliment was dat medewerkers van het ministerie van Sociale Zaken naar ons toekwamen. Hoe we dat deden? Hoe we dat financieel managen? Ze zagen ons als een goed voorbeeld en ze wilden graag geïnspireerd raken. De volgende dag hebben we een feest gevierd op de Open Hof. We hadden een tapas buffet en er was live muziek. We hebben de prijsuitreiking gepresenteerd met foto's en alle betrokkenen hartelijk bedankt voor hun bijdrage. Ook al wonnen we de prijs niet, toch blijft er een sterk gevoel over van grote winst over. Het gezamenlijk werken naar de nominatie heeft een sterk "samen-gevoel" opgeleverd. Er is een beweging gecreëerd die zorgt voor een sterk en trots collectief.'

9:30

Jonathan van de Jumbo aan de
Wilhelminakade in Groningen
ziet dat het toilet papier bijgevuld
moet worden.

DE KUNSTENAARSGROEP KUNZTIG VAN WDL MEPPEL BESTAAT 10 JAAR. DE AANGESLOTEN KUNSTENAARS VONDEN DAT EEN MOOIE AANLEIDING OM SAMEN MET DE BIBLIOTHEEK VAN MEPPEL EEN EXPOSITIE TE ORGANISEREN. DE HOUTSCULPTUREN EN SCHILDERIEN KON JE DAAR TWEE MAANDEN LANG BEWONDEREN. LINKS JAN HERMAN MET ZIJN SCHILDERIJ EN RECHTS MARCO MET ZIJN HOUTSCULPTUUR.